
Lokalbehovsplan

Socialnämnden

Fastställt av socialnämnden

Framtagen av socialförvaltningen

Datum 2023-12-06

Gäller 2025-2034

Ärendenr SON 2023/467

Version [1.0]

Lokalbehovsplan

Innehåll

1. Inledning 3

2 Nulägesbeskrivning 3

Sammanfattning och analys av nuläge 4

Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter 4

Befolkningsprognos 2024–2033 5

Befintliga lokalers kapacitet, utveckling och effektiviseringsmöjligheter 5

Lokalkostnader och kostnadsutveckling 6

Funktionalitet ur användarperspektiv 6

Planerade och beslutade investeringar och projekt 7

Behovsbedömning 7

Prognos för framtida behov 7

Förslag till prioriterade lokalbehov 7

Prioriterade underhållsåtgärder 8

1. Inledning

Socialförvaltningens uppdrag är att bidra till goda livsvillkor för människor som vistas på Gotland. Socialförvaltningens arbete syftar till att de medborgare som har behov av socialtjänstens stöd ska uppleva att de får tjänster av god kvalitet och som utgår från individens behov. Socialförvaltningens verksamheter har cirka 1 700 medarbetare som dygnet runt ger stöd, vård och omsorg till brukarna. Socialförvaltningen arbetar också med ett flertal privata utförare.

Socialförvaltningen ansvarar för:

- Stöd till personer med funktionsnedsättning
- Stöd till barn och ungdomar
- Stöd till personer med skadligt bruk eller beroendeproblematik
- Ekonomiskt stöd
- Hemtjänst
- Särskilt boende
- Hemsjukvård
- Hälsofrämjande arbete

Socialförvaltningen bedriver verksamhet över hela Gotland och har verksamhetslokaler över hela ön med koncentration till de större tätorterna.

Socialförvaltningens organisation består av två avdelningar som är beställare av insatser och fem avdelningar som är utförare av beslutade insatser enligt socialtjänstlagen.

Socialtjänstlagen är en tvingande lagstiftning och beviljade insatser ska verkställas i enlighet med beslut. Om insatser inte verkställs enligt beslut måste Region Gotland betala vite för dessa icke verkställda insatser. Rapportering av icke verkställda beslut sker kvartalsvis till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Till de utförande avdelningarna finns styrande och stödjande avdelningar och enheter.

Socialförvaltningens uppdrag är att skapa en effektiv och välfungerade verksamhet med brukarna i centrum.

2 Nulägesbeskrivning

Hemtjänst:

Ungefär 1300 brukare har hjälpinsats i sitt ordinarie boende av hemtjänsten. Brukaren får själv välja vilken utförare som de vill ha enligt LOV. Där finns det utöver kommunens egen ytterligare 4 företag att välja på. Detta innebär att volymen brukare som väljer regional hemtjänst kan variera beroende på privata alternativ.

Arbetet fördelas på ett antal grupper som arbetar geografiskt över Gotland.

Hemtjänstlokaler finns i de större orterna främst med koncentration till Visby där fyra lokaler finns.

Hemsjukvård:

Drygt 900 brukare på Gotland får hjälp med medicinska insatser från hemsjukvården, som utgår från lokaler i Visby, Slite och Hemse och stödjer brukarna i sitt ordinarie boende med medicinska uppdrag.

Många av dem har även hemtjänstinsatser och det finns ett samarbete med hembesöken som samordnas mellan hemsjukvård och hemtjänst.

Särskilt boende för äldre:

För närvarande finns på Gotland totalt 661 lägenheter, exklusive insprängda korttidsplatser/trygghetsplatser och parboenden/medboende. Dessa lägenheter är fördelade på 19 olika boenden över Gotland. Boendena drivs i olika avtalsformer som egen regi, entreprenad eller ramavtal om enstaka plats.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning:

Omsorgens lokaler handhar beslut enligt LSS och SoL. Här finns gruppboendestäder, korttidsboenden för barn och vuxna, lokaler för daglig verksamhet, fritidsverksamhet enligt LSS samt administrativa lokaler.

Individ och familjeomsorgen:

Individ- och familjeomsorgens lokaler finns främst i Visby. Huvuddelen av lokalerna är administrativa lokaler med samtalsrum och grupprum. En mindre del av lokalerna är bostäder inom beroendevården som finns på Korpen området samt ett utredningsboende för familjer i Hemse.

Förvaltningsövergripande lokaler för ledning och administration:

Huvuddelen av de administrativa arbetsplatserna är lokaliserade till Visborg, Söderväg, Korpen, Grönsiskan samt en mindre del i Slite och Hemse.

Sammanfattning och analys av nuläge

Socialförvaltningens arbetsområde är en växande verksamhet för äldreomsorgens områden. I dagsläget har vi underskott på lokalyta i äldreomsorgen verksamheter och ser framåt att verksamheterna kommer att fortsätta att växa i volym.

Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter

I framtidsprognos från SCB förväntas Sverige 2024 ha en befolkning på 10.7 miljoner. De två största anledningarna är en äldre befolkning och större invandring. Detta innebär att socialtjänstens välfärdstjänster behöver utökas och förändras. Gotland passerade, år 2021, 61000 invånare och förväntas ha fortsatt ökning.

Samtidigt som vi står inför samma utmaningar som andra regioner och kommuner i Sverige, med en ökad äldre befolkning, ser vi en ökad yngre befolkning och minskad befolkning i arbetsför ålder samt svårigheter att rekrytera personal med önskad kompetens.

Vi ser även fler äldre personer med funktionsnedsättning. Vårt uppdrag behöver ständigt förändras för att möta brukarnas behov. Utvecklandet av nya arbetsmetoder för att kunna tillmötesgå kommande efterfrågan på välfärdstjänster är nödvändigt.

En ny lagstiftning enligt samsjuklighetsutredningens föreslås träda i kraft 2026. Med samsjuklighet menas att en person uppfyller diagnostiska kriterier för flera sjukdomar. Det är sedan länge välkänt att personer med beroende har en förhöjd risk för olika former av psykisk ohälsa. Omvänt så har personer med psykisk ohälsa och psykiatriska diagnoser en ökad risk för beroende. Personer med samsjuklighet behöver vård och stöd av flera verksamheter inom såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten. Det är viktigt att se till personens hela livssituation, att bedöma personens totala vård- och stödbehov och tillsammans med denne noggrant identifiera problemen. och detta innebär att Region Gotland behöver starta upp stödboenden enligt SoL för dessa målgrupper.

Befolkningsprognos 2024–2033

Fler äldre

Livslängden ökar och de äldre blir allt fler. Antalet personer 80 år och äldre med beslut om särskilt boende har minskat över en tioårsperiod nationellt, sett till den ökande äldre befolkningen. Cirka 20% eller 2 miljoner av Sveriges befolkning är idag 65 år eller äldre. Av dem bor cirka 84 000 personer över 80 år i särskilt boende. På Gotland kan kraven om att tillhandahålla särskilda boenden med olika service- och vårdnivåer komma att öka, då andelen äldre än 65 år beräknas öka markant de kommande åren.

Gotland i jämförelse med riket 65 år och äldre

Källa; Kolada

80 år och äldre

År 2034 beräknas Sveriges folkmängd att passera 11 miljoner. Allra mest, procentuellt sett, ökar de som är 80 år och äldre och beräknas då vara 270 000 fler än idag, varav 130 000 i åldrarna över 85 år, en ökning med över 50 procent. Gotland har både i antal och procent den största ökningen i åldersklassen 80 år och äldre, och som beräknas öka med 2 393 invånare. Från år 2021 med 4 421 invånare över 80 år och beräknas till år 2031 öka till 6 517 invånare, en ökning med 58 procent.

Befintliga lokalers kapacitet, utveckling och effektiviseringsmöjligheter

Särskilt boende för äldre på Gotland:

För närvarande finns på Gotland totalt 661 lägenheter. Region Gotland äger enbart två fastigheter med 62 av dessa boendeplatser (Tingsbrogården och Katthammarsvik). Resterande bostäder hyrs in via blockhyresavtal eller ramavtal. Korttidsenheten på Korpen är även det en fastighet som Region Gotland äger, men klassificeras inte som ett särskilt boende då detta är en korttidsverksamhet.

Vi kommer att ha en stor brist på särskilt boende för äldre inom den kommande 10 årsperioden.

Underlag från bilaga:

STY-07817-v.8.0 Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022-2031

Bostad med särskild service inom LSS och SoL

Gruppboendestäder LSS:

77 platser fördelat på 11 enheter. Samtliga lokaler är inhyrda för våra verksamheter.

En ny aktör, Adelagruppen, etablerar i slutet av 2023 ett boende i Visby, samt ett boende i Slite i början av 2024, om vardera 6 platser. Ramavtalsupphandling pågår.

Region Gotland bygger nu ett nytt gruppboende LSS på Terra Nova om 6 lägenheter, som ska vara klart Q1 2024.

Det kommer att vara en viss brist på gruppboendestäder LSS inom den kommande 10 årsperioden, men det är mycket svårt att prognostisera då underlaget är litet.

Underlag från bilaga:

Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031

Gruppboendestad SoL:

På Korpen finns ett boende som inrymmer 6 bostäder. Fastigheten och bostäderna är inte tillgänglighetsanpassade för verksamheten. Det finns ett ökat behov av fler gruppboendestadslägenheter enligt SoL.

Underlag från bilaga:

Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031

Servicebostäder SoL och LSS:

På Gotland hyr socialförvaltningen in drygt 130 lägenheter för verksamheter och insatser enligt socialtjänstlagen. Huvuddelen hyrs in från AB Gotlandshem.

Lokaler för verksamheter:

Socialförvaltningen hyr utöver bostäderna drygt 100 olika lokaler för våra verksamheter.

Dessa lokaler används för allt från administration till förråd, korttidsboenden och fritidsverksamhet. Vår bedömning är att vi kommer att behöva utöka lokaler för hemtjänst och hemsjukvård och att vi kommer ha ett utökat behov av lokaler den närmaste 10 årsperioden. Ersättningslokaler för verksamheter inom LSS där nuvarande lokaler kommer att rivas måste klargöras tillsammans med Region Gotlands fastighetsavdelning.

Lokalkostnader och kostnadsutveckling

Socialförvaltningen kommer under den kommande 10-årsperioden få ökade kostnader för lokaler. Utökade uppdrag kommer att generera ökade lokalbehov för verksamheterna och därmed ökade kostnader. När det gäller våra lagstyrda och biståndsbedömda särskilda boenden för äldre- och funktionsnedsatta, så behöver dessa utvecklas och moderniseras.

Våra brukare har krav och behov av högre standard i boendemiljö i form av ytor och funktioner, även arbetsmiljöaspekter påverkar dessa moderniseringar.

Funktionalitet ur användarperspektiv

Socialförvaltningen har ett arv av äldre lokaler och bostäder. Dessa har anpassats efterhand för att fungera för verksamhet och enligt lagkrav. Vi har lokaler där vi inte ser att finns det

en utvecklingsplan för, och samtidigt finns ingen möjlighet att lämna, då behoven överstiger resurserna.

Det har under de senaste 15 åren moderniserats och utökats med äldreboende över hela Gotland. Nu behövs större enheter för ökade behov, och i många fall mer anpassade lokaler för att kunna driva verksamheterna och tillmötesgå brukarnas behov.

Många lokaler behöver även förse med utökad möjlighet till förråd och stabilare driftförhållanden som reservkraft och planer för reservvattenförsörjning. Detta för att kunna öka redundansen i verksamheterna i händelse av störningar i samhället, och för att värna om våra boende och vårdtagare.

Planerade och beslutade investeringar och projekt

Utbyggnad av Tingsbrogårdens äldreboende från 32 till 60/80 lägenheter.

Nybyggnad av äldreboende om 60 platser Klintehamn, klart Q4 2025.

Nybyggnad av äldreboende om 80 platser Slite, klart 2027

Nytt gruppboende om 6 lägenheter på Terra Nova klart Q1 2024.

Nytt boende enligt SoL ca 12 platser (ingen utpekad plats ännu) 2025.

Behovsbedömning

Prognos för framtida behov

Baserad på socialnämndens:

Plan för särskilt boende på Gotland 2022-2031

Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031

Utredning Lågtröskelboende, daterad 2022-05-13.

Samt uppkomna behov och uppdrag från verksamheter inom socialförvaltningen.

Förslag till prioriterade lokalbehov

Prioriterade lokalbehov

Lokalbehov	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Nytt särskilt boende för äldre Klintehamn	X								
Utbyggnad av särskilt boende för äldre i Bro	X								
Nytt särskilt boende för äldre Slite			X						

Ny gruppboendestad SoL	X								
Ersättningslokal fritidsverksamhet LSS	X								
Ny gruppboendestad LSS		X							
Nytt särskilt boende för äldre Visby			X						
Nytt särskilt boende för äldre Gotland									X
Nytt utredningsboende Visby	X								
Ny hemtjänstlokal östra Visby	X								
Ersättningslokal för bostad med särskild service barn och unga LSS	X								
Stödboende SoL enligt samsjuklighetsutredningen	X								

Prioriterade underhållsåtgärder

Underhåll av socialförvaltningens lokaler är väsentligt för att kunna erbjuda en god boende- och arbetsmiljö för våra brukare och medarbetare. Tyvärr är det svårt att påverka underhållsplanerna i de inhyrda objekt som Region Gotland inte själv äger.

Löpande underhåll finns det rutiner för i enskilda lägenheter och bostäder, men i gemensamhetsutrymmen är det svårt att göra underhåll under pågående drift. Försök pågår 2023-2024 på äldreboendet Iliansgården i Hemse.

Evakueringslokaler finns inte att uppbringa för våra större boenden.

Vi behöver arbeta fram en långsiktig underhållsplan tillsammans med berörda fastighetsägare samt fastighetsavdelningen Region Gotland.

Bilagor till skrivelse:

STY-07817-v.8.0 Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022-2031

STY-08329-v.9.0 Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031

Utredning Lågtröskelboende, daterad 2022-05-13